

RØDGRAN (Picea abies)**FRØPLANTAGE FP241 "Snevret"**

STED: Snevret Skov afd566a og 571a, Frederiksborg Statsskovdistrikt

FRØKILDE: Klonfrøplantage, 6,0 ha.

ANLAGT: 1983 - 89

EJER: Statsskovenes Planteavlsstation og Frederiksborg Statsskovdistrikt

ANVENDELSE:

Materialet kan anvendes overalt hvor rødgran dyrkes. Men på mildere og lidt bedre vækstlokaliteter vil afkommet være specielt velegnet, idet gode vedkvalitetssegenskaber her vil være en forudsætning for afsætning som værdifulde tømmersortimenter. Dette er opnået ved målrettet forædling specielt for forbedrede styrkeegenskaber (gennem højere rumvægt) og reduktion af den i bærende konstruktioner skadelige fugtmekanik (gennem reduceret snoet vækst).

Stammerethed og knaststørrelse: En moderat forbedring af rødgranens i forvejen tilfredsstillende niveau forventes opnået ved det oprindelige plustræ udvalg.

Vækst: Der forventes i forbindelse med forbedringen af vedkvaliteten en svag forringelse af m³-produktionen (ca. 1 % fald). Dette forhold vil i sig selv ikke forringe det generelle kvalitetsniveau, der ellers aftager med stigende årringsbredder.

SÆRLIGE EGENSKABER:

Vurderingerne af materialets egenskaber er baseret på observationer og selektion på de oprindelige plustræer, klonerne i frøplantagen samt i landsdækkende 15-18 årige afkomforsøg.

Rumvægt: Veddet i afkommet fra frøplantagen forventes i det modne ved at ligge på et rumvægtsniveau som er forøget med 6%. Dette indebærer at for samme årringsbredde vil frøplantagens afkom ligge 6% højere end veddet i de bevoksninger, hvor plustræerne blev valgt.

Snoet ved: Kvaliteten specielt i ungdomsveddet forventes endvidere forbedret ved reduceret grad af snoet vækst. Fra et udgangsniveau på ca. 2,2° venstresnøning forventes frøplantageafkommet at ligge knapt 1° lavere, d.v.s. på ca. 1,2° venstresnøning.

FP241 efter tynding, hvor der nu er stor afstand mellem træerne.

FRØFORSYNING:

Frøproduktionen er indtil videre begrænset, men frøplantagen forventes at producere frø ved førstkommande frøår.

Henvendelse til Statsskovenes Planteavlsstation, tlf.: 49 19 02 14.

FRØKILDEN:

Oprindelse: Materialet stammer fra danske og sydsvenske bevoxsninger, som alle formodes at være af vesteuropæisk oprindelse.

Forædlingsprogrammet: Frøplantagen er resultatet af et intensivt forædlingsprogram, som er gennemført ved Arboretet i Hørsholm. Udgangsmaterialet er 20 danske bevoxsninger (se kort) samt 4 sydsvenske bevoxsninger. Udgangsmaterialet i FP241 frøplantagen er identisk med udgangsmaterialet i Hofmangave frøplantagen (FP240, se frøkildebeskrivelse A-1); men de to frøplanter tyndes genetisk i »forskellige retninger«: I Hofmangave frøplantagen lægges der ved tyndingen særlig vægt på egenskaber som sundhed og robusthed, mens der i Snevret frøplantagen lægges særlig vægt på kvalitet.

Forædlingsprogrammet indeholder en kraftig selektion i flere trin:

Første selektionstrin: Der blev i de 20 + 4 bevoxsninger udvalgt 800 plustræer. Plustræerne blev valgt for kvalitet (stammeform og finkvistethed) og god vækst.

Andet selektionstrin: Der blev foretaget rumvægtsanalyser af de 800 plustræer. Blandt de 800 blev der udvalgt 100 træer, som havde den højeste »relative rumvægt«, d.v.s. rumvægten uafhængig af årringsbredden. Den højere rumvægt i de udvalgte 100 træer er altså en »ægte« øget vægt af veddet.

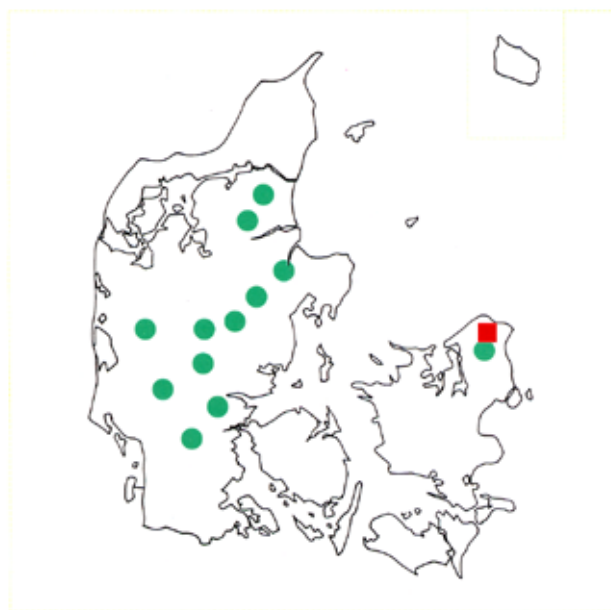
Tredje selektionstrin: Dette sker i frøplantagen hvor der lægges vægt på at reducere graden af snoet vækst. Tyndingen sker på grundlag af afkomsforsøg, hvor de enkelte plustræers »avlsværdier« (evne til at producere afkom med gode egenskaber) vurderes. Efter denne »genetiske tynding« står kun de 25 bedste kloner tilbage til frøavl.

Af de oprindelige 800 plustræer bruges altså kun de bedste 3% til produktion af det forædlede frø.

Anlæg af frøplantagen: De 100 udvalgte plustræer blev podet og udplantet i frøplantagen. Podningerne (klonerne) blev udplantet på 2.5x6.0 meters afstand. Efter den genetiske tynding i 2005 står de tilbageværende podninger på stor afstand (ca. 60 m² pr. træ).

FLERE OPLYSNINGER:

Se Silvae Genetica nr. 49, 2:102-109 (Costa e Silva, Wellendorf,H., Barralho,N.M.G.) eller kontakt Skov & Landskab eller Statsskovenes Planteavlstation.

Hovedlokaliteterne (= 12) for de ialt 20 danske udgangsbevoxsninger (●), samt frøplantagens placering (■)

